

LAKIVALIOKUNNAN MIETINTÖ 12/2002 vp

Hallituksen esitys laiksi oikeudenkäymiskaaren ja eräiden muiden lakien riita-asiain valmistelua, pääkäsittelyä sekä hakemusasioiden käsittelyä koskevien säännösten muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 24 päivänä huhtikuuta 2001 lähettänyt lakivaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen (HE 32/2001 vp).

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- lainsäädäntöneuvos Asko Välimaa, oikeusministeriö
- presidentti Olli Huopaniemi, Helsingin hovioikeus
- laamanni Juhani Hirvonen, Forssan kärjäoikeus

- hallintojohtaja, kärjätuomari Antero Nuotto, Helsingin kärjäoikeus
- vs. laamanni Robert Liljenfeldt, Pietarsaaren kärjäoikeus
- kärjätuomari Markku Leskinen, Tampereen kärjäoikeus
- laamanni Lauri Melander, Vantaan kärjäoikeus
- asianajaja Pekka Inkeroinen, Suomen Asianajaliitto
- tutkija Kaijus Ervasti
- professori Juha Lappalainen.

Kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Yleiset Oikeusavustajat ry
- professori Jyrki Virolainen.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi oikeudenkäymiskaaren ja eräiden muiden lakien riita-asioiden valmistelua, pääkäsittelyä sekä hakemusasioiden käsittelyä koskevia säännöksiä. Esitys liittyy vuoden 1993 lopulla voimaan tulleen riita-asiain oikeudenkäyntimenettelyn uudistuksen toteutumisen seurantaan.

Säännöksiä ehdotetaan muutettavaksi siten, että riita-asiain oikeudenkäynnistä tulisi nykyistä tehokkaampi, valmistelu ja pääkäsittely vaiheistuisivat paremmin ja oikeudenkäynnit halpenisivat. Useilla erilaisilla keinoilla pyritään siihen, että oikeudenkäynnit muodostuisivat ny-

kyistä joutuisammiksi ja tarkoituksenmukaisemmiksi asianosaisten oikeusturvasta tinkimättä.

Tämän toteuttamiseksi ehdotetaan kirjallisen valmistelun rajoittamista sekä puhelimen tai muiden soveltuvien tiedonvälitystapojen nykyistä tehokkaampaa käyttöä valmistelussa. Mahdollisuuksia ratkaista riita-asia suoraan kirjallisen valmistelun jälkeen ilman pääkäsittelyä lisättäisiin ja yhteenveto otettaisiin nykyistä laajempaan käyttöön. Tuomioistuimelle asetettaisiin velvollisuus huolehtia valmistelun kuluessa siitä, että asianosaisille ilmoitetaan tarvittavat tiedot heidän asiansa käsittelyn edistymisestä.

Päällekkäistä työtä oikeudenkäynnissä karsitaisiin sillä, että suullisessa valmistelussa voitaisiin nykyistä yksinkertaisemmin käyttää hyväksi kirjallisessa valmistelussa esitettyä aineistoa. Myös pääkäsittelyssä olisi nykyistä helpompi hyödyntää valmistelussa esitettyä oikeudenkäyntiaineistoa. Tuomarin aktiivista roolia prosessinjohtajana korostettaisiin.

Pääkäsittelyn toimittamista koskevat säännökset koottaisiin yhdeksi kokonaisuudeksi ja uusien todisteiden esittämistä pääkäsittelyssä koskevaa preklusiosäännöstä lievennettäisiin.

Hakemusasioiden käsittelystä yleisessä alioikeudessa annettu laki ehdotetaan kumottavaksi ja siinä olevat hakemusasioiden käsittelyä koskevat säännökset sisällytettäviksi oikeudenkäymiskaareen. Samalla hakemusasioiden käsittelyä koskevia säännöksiä muutettaisiin edellä sanottujen tavoitteiden mukaisesti.

Ehdotetut lait ovat tarkoitettut tulemaan voimaan noin kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun ne on hyväksytty ja vahvistettu.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella valiokunta pitää esitystä tarpeellisena ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotuksen hyväksymistä seuraavin huomautuksin ja muutosehdotuksin.

Lähtökohdat

Riita-asiain oikeudenkäyntimenettely uudistettiin yhtenä alioikeusuudistuksen osana vuonna 1993 voimaan tulleilla laeilla. Uudistuksen keskeisenä tavoitteena oli muuttaa oikeudenkäyntimenettely niin, että se täyttäisi länsieurooppalaisissa riita-asiain menettelyä koskevissa suosituksissa vakiintuneet suullisuuden, välittömyyden ja keskittämisen periaatteet. Lisäksi tavoitteena oli nopea, varma ja halpa oikeudenkäynti.

Hyväksyessään riita-asiain oikeudenkäyntimenettelyuudistuksen lakivaliokunta edellytti, että uuden lainsäädännön toimivuutta oli alusta alkaen seurattava tarkoin. Erityisen tärkeää oli varmistautua siitä, että oikeuskäytäntö muuttuu ja että uudet menettelysäännökset omaksutaan. Lisäksi tuli seurata, aiheutuiko uudistuksesta sellaisia epäkohtia, joita ei ollut osattu ottaa huomioon. Lakivaliokunnan ehdotuksesta eduskunta edellytti, että tarvittaessa tuli ryhtyä toimenpiteisiin virheellisen käytännön ja epäkoh-

tien korjaamiseksi (LaVM 16/1990 vp — HE 15/1990 vp).

Koska riita-asioiden menettelyuudistus merkitsi huomattavaa muutosta verrattuna aikaisempaan oikeudenkäyntimenettelyyn, uudistuksen omaksumisen edistämiseksi toteutettiin tuomareihin ja muihin oikeudenkäynnin osapuoliin kohdistunut laaja koulutusohjelma.

Oikeuspoliittisessa tutkimuslaitoksessa suoritettu seuranta on osoittanut, että uutta riitaprosessia pidetään yleisesti selvästi vanhaa menettelyä parempana eikä suullis-pöytäkirjallista menettelyä toivota takaisin. Uuden riita-asiain oikeudenkäyntimenettelyn etuina pidetään keskittettyä oikeudenkäyntiä, turhien istuntojen välttämistä, tuomarin parempaa mahdollisuutta prosessinjohtoon sekä riidattomien asioiden erottamista riitaisista. Ongelmallista sen sijaan on, että menettelytavat ja käytännöt eri tuomioistuinten välillä ovat osaksi eriytyneet ja suurissa tuomioistuimissa muodostuneet erilaiseksi jopa eri tuomareiden välillä. Haittapuolina on noussut esiin uuden menettelyn ja etenkin valmistelun hitaus, siitä seuraava käsittelyaikojen piteneminen sekä kulukorvausten kasvu ja oikeudenkäynnin kalleus. Jälkimmäisten seurauksena on epäkohdaksi muodostunut prosessikynnyksen liiallinen nousu.

Hallituksen esityksen luonne ja tavoitteet

Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen seuranta-tutkimus osoitti selkeästi, että säännösten korjaamiseen on aihetta. Hyvistä tavoitteista huolimatta kaikkien säännösten soveltaminen käytäntöön ei eri syistä ole onnistunut. Kokemuksesta tiedetään, että oikeuskäytännön muuttamiseen tarvitaan yleensä sekä lain muuttaminen että koulutusta.

Hallituksen esityksessä ehdotetaan osittain uudenlaisen järjestelmän luomista. Ehdotus on kokonaisuus, jonka eri osien merkittävä muuttaminen horjuttaisi ehdotuksen tasapainoa. Valmisteluvaiheessa on haettu kokonaisratkaisua, joka takaisi mahdollisimman tarkoituksenmukaisen oikeudenkäynnin ilman turhia muotomääräyksiä.

Alkuperäisten oikeudenkäyntiperiaatteiden, *suullisuuden, välittömyyden ja keskittämisen*, oikeusperusta on riitaprosessisäännösten voimaantulon jälkeen vahvistunut perusoikeusuu-distuksen ja uuden perustuslain säätämisen myötä. Periaatteista pidetäänkin kiinni, mutta niiden keskinäisessä yhteensovittamisessa on pyritty löytämään uusi tasapaino.

Valiokuntakäsittelyssä hallituksen esityksen tavoitteita ja uudistusehdotuksia on yleisesti pidetty kannatettavina. Hallituksen esitys on kuitenkin osoittautunut siten vaikeaksi, ettei se helposti avaudu esitystä lukemalla. Lainsäätökokonaisuus sisältää lukuisia yksityiskohtia ja esitys on muodostunut sirpaleiseksi. Kokonaisuus ei näy suoraan esitykseen sisältyvistä lakiteksteistä.

Valiokunnassa esityksen pääteemat ovat kiteytyneet seuraaviksi:

- valmistelun vaiheistaminen,
- pääkäsitteilyä koskevien säännösten koaaminen yhteen ja
- oikeudenkäyntiaineiston kulkeutumista koskevien säännösten yhtenäistäminen ja eriyttäminen omaksi kokonaisuudekseen pääkäsitteilyn muodosta riippumattomaksi.

Valiokunta keskittyy tässä mietinnössä pääasiassa näihin kokonaisuuksiin.

Valmistelu

Nykyisen riitaprosessin yhtenä ongelmana on se, että valmistelua koskevat säännökset koskevat samanlaisina kaikkia juttuja niiden laadusta ja laajuudesta riippumatta. Tästä on seurannut valmistelun pitkittyminen ja puuroutuminen.

Valmistelun keventämiseksi ehdotetaan

— haastehakemusta ja vastausta koskevien pykälien sanamuotojen muuttamista siten, että haastehakemukset ja vastaukset olisivat nykyistä lyhyempiä ja paremmin jäsenneiltyjä. Haastehakemusten turhaa täydennyttämistä pyritään ehkäisemään. Täydentäminen voidaan tehdä myös puhelimella tai muulla soveltuvalla tiedonvälitystavalla, ja

— kirjallisen valmistelun muodostamista itsenäiseksi osaksi siten, että riitainen juttu voidaan, toisin kuin nyt, tietyissä rajatuissa tilanteissa ratkaista pelkästään kirjallisessa menettelyssä. Uudeksi keinoksi tulisi myös se, että suullinen valmistelu voidaan jättää väliin ja siirtyä kirjallisesta valmistelusta suoraan pääkäsitteilyyn.

Valmisteluistunto jatkuisi siitä, mihin kirjallisessa valmistelussa on päädytty. Asianosaisten ei ole pakko toistaa kaikkea kirjallisesti esittämäänsä valmisteluistunnossa. Valmisteluistunto muutetaan ehdotuksen mukaan enemmän tuomarivetoiseksi.

Oikeudenkäymiskaaren valmistelua koskevaan 5 lukuun otetaan kattavat säännökset tuomarin aktiivisesta asian selvittämisvelvollisuudesta.

Valmisteluistunnossa puheenjohtajan on aluksi selostettava, mistä asiassa on kysymys ja mihin kirjallisessa valmistelussa on päädytty. Sen jälkeen puheenjohtajan on tehtävä valmistelun tavoitteiden saavuttamiseksi tarpeelliset kysymykset. Puheenjohtajan on valmistelussa huolehdittava siitä, että valmistelun tavoitteet, jotka säilyvät nykyisinä (OK 5:19) toteutuvat, ja siitä, että asianosaiset mm. mainitsevat kaikki seikat, joihin he haluavat vedota (OK 5:15c ja 5:21).

Suullisessa valmistelussa ei asiaa sen sijaan saisi ratkaista. Tarkoituksena on välttää se vaara, että koko oikeudenkäynti kaikkine argumentteineen pyritään käymään loppuun valmistelun

aikana, viimeistään suullisessa valmistelussa. Tavoitteena on, että valmistelu on kevyehkö ja oikeudenkäynti siirtyy nopeasti vaiheesta toiseen. Asiassa tulisi siten mahdollisimman helposti siirtyä valmistelusta pääkäsittelyyn. Pääkäsittelyn aloittamista ei saisi pelätä, ja nykyisestä korkeasta kynnyksestä siirtyä pääkäsittelyyn tulisi päästä eroon.

Oikeudenkäyntiä ei tarvitse käydä loppuun kaikkine argumentteineen valmistelussa. Jos ja kun asia on suullisen valmistelun jälkeen ratkaisukypsä, voidaan tarvittaessa heti välittömästi siltä istumalta pitää pääkäsittelyä ja ratkaista asia siellä. Pääkäsittelystä ei näin aiheudu lisäkustannuksia, mutta päästään eroon siitä, että asiaa pyritään valmistelemaan niin kauan, että se ratkeaa jo valmistelussa.

Pääkäsittely ja oikeudenkäyntimateriaalin kulkeutuminen

Nykyisessä laissa on kahdenlaisia pääkäsittelyjä: ns. varsinaisia pääkäsittelyjä ja ns. pikkupääkäsittelyjä. Näissä on erona paitsi kokoonpano (1 tai 3 tuomaria) myös se, miten oikeudenkäyntiaineisto niihin kulkeutuu. Varsinaista pääkäsittelyä ei nykyisin voi pitää yhden tuomarin kokoonpanossa. Pikkupääkäsittely on nykyisin pidettävä viimeistään 14 päivän kuluessa viimeisen valmisteluistunnon jälkeen.

Ehdotuksen mukaan (mm. OK 2:5) erottelusta pikkupääkäsittelyyn ja pääkäsittelyyn luovutaan. Pääkäsittely voidaan jatkossa toimittaa joko yhden tuomarin kokoonpanossa tai täysilukuisessa kokoonpanossa. Kolmen tuomarin kokoonpanoa käytetään, jos asian laatu ja laajuus sitä edellyttävät. Määräajasta ei enää säädetä. Kolmen tuomarin kokoonpanoon kuuluu pääsäännön mukaan valmistelusta vastannut tuomari (OK 6:1).

Tarkoituksena on mm. selkeyttää pääkäsittelyn ja valmistelun välistä suhdetta, yksinkertaistaa pääkäsittelyn järjestämistä sekä jonkin verran lisätä täysilukuisen kokoonpanon meniviä juttuja.

Kahden erityyppisen pääkäsittelymuodon poistaminen on eräs hallituksen esityksen keskeisimmistä muutosehdotuksista. Nykyisessä

laissa pääkäsittelyyn on kytketty se keskeinen oikeusvaikutus, että laillinen oikeudenkäyntiaineisto määräytyy eri sääntöjen mukaan eri nimissä pääkäsittelyissä. Nykyisessä pikkupääkäsittelystä voidaan ottaa laillisena oikeudenkäyntiaineistona huomioon viimeisessä valmistelutunnossa tapahtunut. Tämä merkitsee sitä, ettei pääkäsittelystä enää tarvitse käydä läpi asianosaisten valmistelussa esittämiä lausumia kanteen tai vastauksen sisällöstä. Sen sijaan nykyisessä varsinaisessa kolmen tuomarin pääkäsittelystä on lähetettävä "kokonaan alusta", asianosaisten on siten esitettävä vaatimuksensa ja niiden perusteet uudelleen täydellisenä pääkäsittelystä. Tämä suuri ero asianosaisten velvollisuuksissa pikkupääkäsittelyn ja varsinaisen pääkäsittelyn suhteen on korostanut kaikkien asianosaisten ja tuomareidenkin halua käsitellä lähes kaikki asiat pikkupääkäsittelystä.

Nyt hallituksen esityksessä ehdotetaan yhdenmukaisia sääntöjä oikeudenkäyntiaineiston kulkeutumisesta lailliseksi oikeudenkäyntiaineistoksi. Ehdotus ei pohjautu kumpaakaan voimassa olevista malleista. Nykyinen varsinaisen pääkäsittelyn suullisuus- ja välittömyysperiaatetta äärimmilleen korostava malli on käytännölle vieras, se aiheuttaa päällekkäistä työtä eikä sillä ole sellaisia välttämättömiä oikeusturvaan liittyviä perusteita, joiden johdosta tämä malli tulisi ottaa ehdotettavan uuden pääkäsittelyn pohjaksi. Toisaalta nykyisessä pikkupääkäsittelyn mallissa valmistelun ja pääkäsittelyn raja on hämärä, eikä suullisuudesta tai välittömyydestä voida näissä tilanteissa juuri puhua. Hallituksen esitykseen sisältyvät ehdotukset "uuden" pääkäsittelyn kulusta (OK 6:2 ja 3) pyrkivätkin löytämään keskitien näille nyt voimassa oleville kahdelle ääripäälle.

Pääkäsittelyn uudelleen järjestely on valiokunnan mielestä asianmukaista. Lakiin ei enää sisälly määräaika säännöksiä, jotka usein ryhdistävät toimintaa. Valiokunta korostaa, että tästä huolimatta asiat on hoidettava viivyttämättä. Säännösten mukaan pääkäsittely voidaan edelleenkin järjestää samana päivänä kuin valmisteluistunto.

Tuomioistuintoiminnan kehittämisessä yksi yleisesti hyväksytty tavoite on se, että oikeudenkäytön painopiste on saatava käräjäoikeusmenettelyyn. Kolmen tuomarin kokoonpanon käyttäminen vaikeammissa tai laajoissa asioissa antaa mahdollisuuden lisätä oikeudenkäynnin kaikkien osapuolten luottamusta oikeudenhoitoon ja voi sitä kautta vähentää tarvetta muutoksenhakuun. Valiokunnan käsityksen mukaan useampiosastoissa käräjäoikeuksissa on tarpeen sopia lainsäädännöksiä tarkemmista yhtenäisistä periaatteista kolmen tuomarin kokoonpanon käyttämisessä.

Yhteenvedo

Tuomioistuimen, ts. valmistelua johtavan tuomarin, on eräitä poikkeuksia lukuun ottamatta jatkossa valmistelun kuluessa laadittava kirjallinen yhteenvedo. Yhteenvetosääntelyä siis kiristetään ja sitä koskevat säännökset ovat aikaisempaa tarkemmat. Yhteenvedo laaditaan asianosaisten vaatimuksista, niiden perusteista sekä tarvittaessa todisteista ja siitä, mitä kullakin todisteella aiotaan näyttää toteen (OK 5:24). Pääsäännön mukaan yhteenvedo on tehtävä jo ennen valmistelulistuntoa.

Yhteenvedon laatiminen on omiaan edistämään oikeusvarmuutta, selkeyttämään prosessia ja jäntevöittämään asian myöhempää käsittelyä. Tuomari voi käyttää sitä tehokkaasti informatiivisen prosessijohdon välineenä, sillä asianosaiset saavat tätä kautta tiedon siitä, miten tuomari on asianosaisten esitykset ymmärtänyt ja onko vedottu aineisto tullut kokonaisuudessaan asianmukaisesti huomioiduksi.

Asiantuntijakuulemisessa on ehdotettu, että yhteenvedon tekeminen annettaisiin asianosaisten vastuulle tai säännöksiä muutettaisiin ainakin niin, että vastuu jaettaisiin tuomarin ja asianosaisten välillä. Valiokunta toteaa, että yhteenvedon eräs keskeinen tehtävä on saada tuomioistuimen ja asianosaisten välille vuoropuhelua siitä, miten tuomioistuin on ymmärtänyt asianosaisten esitykset. Kun tuomari laatii yhteenvedon, voivat asianosaiset huomata virheet ja huomauttaa sen sisältämistä puutteista. Asianosaisillehan on aina varattava tilaisuus lausua käsi-

tyksensä yhteenvedosta (OK 5:24,5). Tässä mielessä yhteenvedon laatiminen on myös ehdotuksen mukaan tuomioistuimen ja asianosaisten yhteistyötä.

Hallituksen esityksen perusteluiden mukaan, kuten edellä jo on todettu, ehdotetaan yhdenmukaisia sääntöjä oikeudenkäyntiaineiston kulkeutumisesta lailliseksi oikeudenkäyntiaineistoksi. Tarkoituksena on, että oikeudenkäyntimateriaalin siirtyminen tapahtuu yhteenvedon avulla. Kun tämä ei selkeästi ilmene lakitekstistä, valiokunta ehdottaa jäljempänä oikeudenkäymiskaaren 6 luvun 2 §:n täydentämistä.

Asiantuntijakuulemisessa on arveltu, että kun kolmen tuomarin kokoonpanossa ryhdytään toimimaan yhteenvedon avulla, suullisuusperiaatteen toteutuminen heikentyy. Valiokunnan käsityksen mukaan mahdollinen ongelma hoituu sillä, että puheenjohtajan asiaesittelyn laajuus pääkäsittelyn alussa määräytyy mm. riita-asian vaikeusasteen ja laajuuden, valmistelun ja pääkäsittelyn välisen ajan pituuden sekä tuomioistuimen kokoonpanon mukaan.

Sovinto

Hallituksen esityksessä ei käsitellä tuomioistuimessa tapahtuvaa sovittelutoimintaa, vaan sitä koskevat säännökset jäävät toistaiseksi ennalleen. Sovintoa ja muita vaihtoehtoisia riidantarkaisuja kaikkine niihin liittyvine näkökohtineen ryhdytään erikseen selvittämään 3.6.2002 asetetussa työryhmässä.

Asiantuntijakuulemisessa on kuitenkin nousut esiin huoli siitä, että suullisen valmistelun rajoittaminen hallituksen esityksessä ehdotetulla tavalla vaikeuttaa sovintoon pääsemistä. Sovintoasiat edellyttävät nimittäin muita useammin kahden ja jopa kolmen suullisen istunnon pitämistä.

Oikeuskäytännössä ilmenneiden ongelmien vuoksi valiokunta pitää valmistelun rajoittamista koskevaa säännösehdotusta tarpeellisena valmistelun keventämiseksi ja valmistelun ja pääkäsittelyn eriyttämiseksi toisistaan. Tämä ei kuitenkaan muuta sitä, että aito sovinto on asianosaisten kannalta edullisin ratkaisu ja sovintoon pyrkiminen on edelleen perusteltua. Valiokunta

toteaa, ettei säännöksen sanamuoto "suullinen valmistelu on pyrittävä saattamaan loppuun viivytyksettä yhdessä istunnossa" estä valmistelun lykkäämistä silloin, kun siihen on ilmeinen tarve. Mikäli sovintoneuvotteluista muuta johtuu, yhden istunnon pääsäännöstä voidaan luopua ja jatkaa valmistelua toisessa istunnossa. On muistettava se, että sovinto voidaan tehdä myös pääkäsittelyssä.

Tuomiokirja

Hallituksen esityksessä ehdotetaan kevennettäväksi tuomioiden arkistointia siten, ettei asiakirjavihkoon ei enää liitettäisi tuomion jäljennöstä. Tarkoituksena on luopua turhana pidetystä kopioinnista ja tuomioiden arkistoinnista kahteen paikkaan. Arkistointijärjestelmää ei ehdoteta muilta osin muutettavaksi.

Valiokuntakäsittelyssä suurten käräjäoikeuksien edustajat ovat kiinnittäneet huomiota epätarkoituksenmukaisiksi koettuihin tuomiokirjaa koskeviin säännöksiin. Oikeudenkäymiskaaren mukaan käräjäoikeuden tuomiot kootaan niiden antamisen mukaisessa järjestyksessä erilliseksi tuomiokirjaksi. Tästä aiheutuu paljon turhana pidettävää lisätyötä, kun asiakirjat joudutaan lajittelemaan ja sitomaan kahteen kertaan.

Erillisen tuomiokirjan olemassaoloa on perusteltu sillä, että asiakirjajulkisuus ja tutkijoiden mahdollisuus tutustua tuomioihin paranee. Perustelut eivät ole osoittautuneet painaviksi. Julkisuus ei parane sillä, että asiakirjoja joudutaan hakemaan eri paikoista ja jopa eri arkistoista. Tutkijoiden ja kansliahenkilökunnan työmäärä vain lisääntyy.

Valiokunta pitää arkistointitavan muuttamista tässä yhteydessä perusteltuna. Erillisten tuomiokirjojen aika on ohi. Nykyisenä sähköisten asianhallintajärjestelmien ja diaarien aikakauteina haut toimivat diaarimeron perusteella. Siksi kaikki asiakirjat, niin nykyinen asiakirjavihko kuin tuomiokin on syytä arkistoida toistensa yhteyteen, jolloin kaikki samaan asiakokonaisuuteen kuuluvat asiakirjat, myös mahdolliset osatuomiot, löytyvät samasta paikasta. Tämän toteuttamiseksi on muutettava useita säännöksiä. Valiokunta esittää jäljempänä yksityiskohtaisis-

sa perusteluissa tarvittavat muutosehdotukset ja voimaantulosäännökset.

Koulutus ja seuranta

Valiokunta toteaa, että tämänkin uudistuksen toteuttaminen edellyttää oikeudenkäynnin osapuolten, niin tuomarikunnan kuin asianajajakunnan, koulutusta. Valiokunnan saamien tietojen mukaan koulutuksen suunnittelu on pitkällä ja se toteutetaan heti, kun eduskunta on hyväksynyt lait.

Oikeuspoliittinen tutkimuslaitos on oikeusministeriön toimeksiannosta tutkinut sekä riita-asioiden että rikosasioiden oikeudenkäyntimenettelyn toimivuutta. Valiokunnan käsityksen mukaan seuranta on ollut tuloksellista. Sen avulla on saatu varmaa tietoa menettelyuudistusten toimivuudesta ja tarpeellisten muutosehdotusten valmistelu on nopeutunut. Valiokunnan mielestä seurannan jatkaminen myös tämän uudistuksen osalta on tarpeen.

Oikeudenkäyntisäännökset ja lakisystematiikka

Valiokunta on jo riita-asioiden oikeudenkäyntiuudistusta koskeneessa mietinnössään (LaVM 16/1990 vp) todennut, että osittaisuudistuksista johtuen oikeudenkäymiskaaren lukujen systematiikka ei ole enää looginen ja että alioikeus uudistuksen jatkovalmistelun yhteydessä on myös asian tähän puoleen kiinnitettävä riittävästi huomiota esimerkiksi ryhmittelemällä eri säännöskokonaisuudet omiksi jaksoikseen. Valiokunta on silloin myös todennut, että selkeä ja johdonmukainen laki edistää omalta osaltaan lainkäytön ja oikeudenhoidon yhtenäisyyttä ja turvallisuutta.

Lakivaliokunta on toistanut edellä kerrotun kannanottonsa rikosasiain oikeudenkäyntimenettelyn uudistamista koskeneessa mietinnössään (LaVM 9/1990 vp — HE 82/1995 vp). Lakivaliokunnan ehdotuksesta eduskunta on edellyttänyt, että oikeudenkäyntiuudistuksen seuraavassa vaiheessa toteutetaan oikeudenkäyntisäännösten systemaattinen kodifiointi.

Valiokunta uudistaa jälleen kaiken aikaisemmin lausumansa.

*Yksityiskohtaiset perustelut***1. Laki oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta***2 luku. Päätösvaltaisuudesta*

5 §. Pykälässä on säännökset käräjäoikeuden kokoonpanon määräytymisestä. Pykälän 1 momentin 3 kohdassa ehdotetaan säädettäväksi, että käräjäoikeudessa on vain puheenjohtaja riita-asian pääkäsittelyssä, jos tuomarina toimii valmistelusta vastannut tuomari eikä asian laatu tai laajuus edellytä asian käsittelyä täysilukuisessa kokoonpanossa. Pykäläehdotuksen 2 momentin mukaan käräjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua käsityksensä em. täysilukuisen kokoonpanon tarpeellisuudesta.

Jotta kolmen tuomarin kokoonpanoa käytettäisiin riittävästi, tähän pykälään ehdotetaan otettavaksi nimenomainen säännös siitä, että asian laatu ja laajuus edellyttää asian käsittelyä kolmen tuomarin kokoonpanossa. Myös yleisperusteluissa selostettu oikeudenkäyntiaineiston kulkeutumista koskevan sääntelyn muuttaminen poistaa asianosaisten kannalta tarvetta haluta asian käsittelyä yhden tuomarin kokoonpanossa. Tuomioistuimella on kuitenkin viime kädessä valta päättää käsitellä asia yhden tuomarin kokoonpanossa, mutta asianosaisille on varattava tilaisuus lausua asiasta.

Kolmen tuomarin kokoonpanossa käsiteltävien asioiden sopivan määrän varmistamiseksi ehdotusta on valiokunnan mielestä syytä muuttaa siten, että valinnassa yhden tuomarin ja täysilukuisen kokoonpanon välillä asianosaisten tahdolle annetaan ehdotettua keskeisempi merkitys. Silloin asia voitaisiin vain poikkeustapauksissa vastoin asianosaisten tahtoa käsitellä yhden tuomarin kokoonpanossa. Valiokunta ehdottaa, että jos asianosainen pitää täysilukuista kokoonpanoa tarpeellisena, asia voidaan ratkaista pääkäsittelyssä yhden tuomarin kokoonpanossa vain erityisestä syystä.

Erityinen syy kieltäytyä kolmen tuomarin kokoonpanosta olisi esimerkiksi, jos asianosainen viivyttelytarkoituksessa pyytää selvän asian käsittelyä kolmen tuomarin kokoonpanossa, eikä

tuomareita saada nopeasti koolle. Tällöin asia voidaan ratkaista yhden tuomarin kokoonpanossa. Tällainen prosessipäätös tulee perustella.

5 luku. Riita-asian vireillepano ja valmistelu

14 §. Pykälän 2 momentin kolmikohtaisessa luettelossa on havaittu painotekninen virhe. Momentin viimeinen lause "asia ratkaistaan valmistelua jatkamatta" ei kuulu 3 kohtaan, vaan se on erillinen, kaikkiin kohtiin kuuluva yhteinen teksti. Valiokunta on korjannut virheen.

18 §. Pykälän yksityiskohtaisten perusteluiden mukaan pykälässä on viisi momenttia. Painoteknisen virheen takia lakitekstissä on kuitenkin vain neljä momenttia. Valiokunta on jakanut ehdotuksen 3 momentin kahdeksi eri momentiksi, jotta momenttijako muodostuu sellaiseksi kuin se on tarkoitettu.

21 §. Pykälään sisältyy säännökset tuomioistuimen velvollisuudesta valmistelussa valvoa, että pääkäsittelyssä on käytettävissä se aineisto, joka on tarpeen oikeudenkäynnissä. Pykälän 3 momentin mukaan tuomioistuimen tulee myös valvoa, ettei asiaan sekoiteta mitään siihen kuuluvaa materiaalia.

Valiokunta ehdottaa, että momenttia täydennetään oikeudenkäymiskaaren 17 luvun 7 §:ää vastaavalla säännöksellä todistelun rajoittamisesta. Vaikkei valmistelussa pääsääntöisesti esitetäkään todistelua, on valmistelussa pyrittävä siihen, että pääkäsittelyssä ei esitetä tarpeetonta todistelua. Samalla tämä vähentää kustannuksia.

6 luku. Riita-asian pääkäsittely

2 §. Pykälän 1 momentissa säädetään asian käsittelemisestä ja käsittelyjärjestyksestä riita-asian pääkäsittelyssä. Pääkäsittely aloitetaan tuomioistuimen lyhyellä selostuksella siitä, mihin asian valmistelussa on päädytty, sekä tiedustelulla, vastaavtko valmistelussa esitetyt vaatimukset edelleen asianosaisten kantaa.

Pykälän perusteluiden mukaan tällä säädetään siitä menettelystä, jolla valmistelussa esitetty oikeudenkäyntiaineisto tulee lailliseksi oikeudenkäyntiaineistoksi pääkäsittelyssä. Ta-

voitteena on, että valmistelussa esitetty oikeudenkäyntiaineisto voidaan nykyistä helpommin hyödyntää myös pääkäsitelyssä ja vältetään kahdenkertainen työ oikeudenkäynnissä.

Valiokunta hyväksyy — kuten edeltä yleisperusteluista ilmenee — pykälän tavoitteet ja tarkoituksen, mutta katsoo, että niiden tulee ehdotettua selkeämmin ilmetä lakitekstistä. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa, että pykälän 1 momentin 1 kohtaan lisätään sanat "yhteenvedon avulla".

9 §. Pykälä sisältää ns. preklusiosäännökset. Niitä ehdotetaan lievennettäviksi todisteiden osalta.

Hallituksen esitys on lievennys preklusiosäännösten muodostuneeseen uhkakuvaan ja kompromissi erilaisten asiassa aikaisemmin ja nyt valiokuntakäsittelyssä esitettyjen näkemysten kanssa. Valiokunta ehdottaa lisälievennystä, jonka mukaan asianosaisten sopimuksen mukaan uusi todiste voidaan ottaa vastaan. Tämä on sopusoinnussa preklusiosäännösten tarkoituksen kanssa. Preklusiosäännösten tarkoituksena on suojata osapuolta, ja ellei tällä ole mitään sitä vastaan, että uusi todiste esitetään, todiste voidaan ottaa vastaan.

22 luku. Käräjäoikeuden pöytäkirja

4 § (Uusi) ja 5 § (Uusi). Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että 5 luvun 10 ja 13 §:ssä termi "kiistäminen" muutetaan termiksi "vastustaminen".

Valiokuntakäsittelyssä on havaittu, että kiistäminen-termiä käytetään myös 22 luvun 4 ja 5 §:ssä. Valiokunta ehdottaa, että johdonmukaisuuden vuoksi myös näihin pykäliin tehdään vastaava muutos.

11 §. Pykälästä ehdotetaan turhan työn vähentämiseksi poistettavaksi säännös siitä, että asiakirjavihkon liitetään jäljennös tuomiosta ja erikseen laaditusta päätöksestä.

Valiokunta, edellä yleisperusteluissa tuomiokirjasta lausuttuun viitaten, ehdottaa muutettavaksi asiakirjavihkon määrittelyä siten, että pöytäkirjasta, tuomiosta, erikseen laaditusta

päätöksestä ja kertyneistä asiakirjoista muodostetaan asiakirjavihko.

24 luku. Tuomioistuimen ratkaisu

9 § (Uusi). Pykälän 2 momentin mukaan käräjäoikeuden tuomiot ja erilliset päätökset kootaan niiden antamisen mukaisessa järjestyksessä erilliseksi tuomiokirjaksi.

Valiokunta, oikeudenkäyntiasiakirjojen arkistoinnista edellä omaksumansa kannan mukaisesti, ehdottaa 2 momentin muuttamista siten, että käräjäoikeuden tuomiot ja erillisiksi asiakirjoiksi laaditut päätökset arkistoidaan liittämällä ne asiakirjavihkkoon.

25 luku. Muutoksenhaku käräjäoikeudesta hovioikeuteen

18 § (Uusi). Pykälässä on säännökset siitä, miten käräjäoikeuden kansliaan toimitetut, hovioikeudelle osoitetut muutoksenhakukirjelmät ja niihin liittyvät asiakirjat toimitetaan hovioikeuteen.

Kun valiokunta ehdottaa tuomioiden arkistointitavan muuttamista, on tätäkin samaan asiakokonaisuuteen liittyvää pykälää tarkistettava. Tarkoituksena on säilyttää alkuperäisen säännösten perusajatus siitä, että tuomio säilyy ja löytyy pitkänkin ajan kuluttua käräjäoikeudesta helposti, vaikka muut asiakirjat liikkuvat usein esimerkiksi muutoksenhaun yhteydessä paikasta toiseen. Sen vuoksi valiokunta ehdottaa, että pykälän 1 momenttiin lisätään säännös, jonka mukaan käräjäoikeuden tuomiosta ja erilliseksi asiakirjaksi laaditusta päätöksestä lähetetään hovioikeuteen vain jäljennökset.

Voimaantulosäännös ja johtolause

Voimaantulosäännös. Voimaantulosäännökset on kirjoitettu sitä silmällä pitäen, että laki voidaan saattaa voimaan heti, kun siihen on käytännön edellytykset. Tämän hetken tietojen mukaan laki tulee voimaan syksyllä 2002.

Valiokunnan lakiin lisäämien, arkistointitavan muuttamista koskevien säännösten voimaantulo on kuitenkin tarkoituksenmukaista ajoittaa kalenterivuoden vaihteeseen. Sen vuoksi

si valiokunta ehdottaa, että voimaantulosäännöksen 2 momenttiin lisätään säännös, jonka mukaan arkistointisäännöksiä sovelletaan 31.12.2002 jälkeen ratkaistuihin asioihin.

Johtolause. Lakiehdotukseen lisättyjen uusien pykälien johdosta johtolauseeseen on tehty uusia pykäläiä vastaavat tarkistukset.

2. Laki oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 7 §:n muuttamisesta

11 luku. Tuomioistuimen ratkaisusta

8 § (*Uusi*). Pykälässä on rikosasioiden tuomioita koskevat, oikeudenkäymiskäymiskaaren 24 luvun 9 §:ää vastaavat säännökset.

Kun valiokunta on edellä ehdottanut sanotun oikeudenkäymiskaaren säännöksen muuttamista, on vastaava muutos tehtävä 8 §:n 1 momenttiin. Siten valiokunta ehdottaa säädettäväksi, että käräjäoikeuden tuomiot ja erillisiksi asiakirjoiksi laaditut päätökset arkistoidaan liittämällä ne asiakirjavihkoon.

Voimaantulosäännös, johtolause ja lain nimi-ke

Voimaantulosäännös. Samoin kuin edellä oikeudenkäymiskaaren kohdalla valiokunta ehdottaa voimaantulosäännöksen täydentämistä niin, että arkistointitavan muutos tulee voimaan kalenterivuoden vaihteessa.

1.

Laki

oikeudenkäymiskaaren muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan oikeudenkäymiskaaren 6 luvun 15—18 § ja 15 §:n edellä oleva väliotsikko, sellaisina kuin ne ovat, 15, 16 ja 18 § sekä 15 §:n edellä oleva väliotsikko laissa 1052/1991 ja 17 § laissa 595/1993,

muutetaan oikeudenkäymiskaaren 2 luvun 5 §, 3 luvun 2 §:n 2 momentti, 5 luvun 2 §:n 1 ja 2 momentti, 5 ja 10 §, 13 §:n 1 momentti, 14 §:n 2 momentti, 15 ja 16 §, 17 §:n edellä oleva väliotsikko, 18, 20—22 ja 24 §, 6 luvun 2 ja 3 §, 4 §:n 1 momentti ja 9 §, 22 luvun 4 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti, 11 §, 24 luvun 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 momentti, 8 §:n 1 momentti ja 9 §:n 2 momentti, 25 luvun 18 §:n 1 momentti sekä 26 luvun 24 §,

Johtolause ja lain nimi-ke. Lakiehdotukseen lisätyn 8 §:n takia lakiehdotuksen johtolauseetta ja nimikettä on tarkistettava.

7. Laki käräjäoikeuslain 17 §:n muuttamisesta

17 §. Pykälän 1 momentissa on säännökset siitä, millaisin edellytyksin laamanni voi määrätä notaarin käsittelemään ja ratkaisemaan käräjäoikeuden kansliassa käsiteltäviä asioita.

Valiokuntakäsittelyn aikana on havaittu, että hallituksen esityksessä ehdotettujen muutosten lisäksi on tarpeen muuttaa 1 momentin 1 a kohtaa, jossa käytetään vanhentunutta sanontaa "lainhuudatus- ja kiinnitysasioita". Muualla lainsäädännössä, mm. käräjäoikeuslain 19 §:ssä, käytetään uuteen maakaaren perustuvaa sanontaa "maakaaren (540/1995) 5 luvun 1 §:ssä tarkoitettuja kirjaamisasioita". Valiokunta ehdottaa, että tässä yhteydessä tehdään myös tämä muutos.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella lakivaliokunta kunnioittavasti ehdottaa,

että 3.—6. ja 8. lakiehdotukset hyväksytään muuttamattomina ja

että 1., 2. ja 7. lakiehdotukset hyväksytään muutettuina seuraavasti:

sellaisina kuin ne ovat, 2 luvun 5 § mainituissa laeissa 1052/1991 ja 595/1993 sekä laissa 690/1997, 3 luvun 2 §:n 2 momentti laissa 354/1987, 5 luvun 2 §:n 1 momentti, 13 §:n 1 momentti, 14 §:n 2 momentti, 15 ja 16 §, 17 §:n edellä oleva väliotsikko, 18, 20—22 ja 24 §, 6 luvun 2 ja 3 §, 4 §:n 1 momentti ja 9 § mainituissa laeissa 1052/1991, 5 luvun 2 §:n 2 momentti mainituissa laeissa 595/1993, 5 luvun 5 ja 10 § mainituissa laeissa 1052/1991 ja 595/1993, 22 luvun 4 §:n 1 momentti, 5 §:n 1 momentti ja 11 § laissa 1064/1991 sekä 24 luvun 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 momentti, (poist.) 8 §:n 1 momentti ja 9 §:n 2 momentti, 25 luvun 18 §:n 1 momentti sekä 26 luvun 24 § laissa 165/1998, sekä

lisätään 5 lukuun siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen uusi 15 a—15 d §, 5 luvun 17 §:ään, sellaisena kuin se on mainituissa laeissa 1052/1991, uusi 2 ja 3 momentti, ja lukuun uusi 27 a §, lakiin siitä lailla 1052/1991 siirretyn 8 luvun tilalle uusi 8 luku sekä 22 lukuun siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen uusi 13 § seuraavasti:

2 luku

Päätösvaltaisuudesta

5 §

(1 mom. kuten HE)

Käräjäoikeuden on varattava asianosaisille tilaisuus lausua käsityksensä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun täysilukuisen kokoonpanon tarpeellisuudesta. *Jos asianosainen pitää täysilukuista kokoonpanoa tarpeellisena, asia voidaan ratkaista pääkäsittelyssä yhden tuomarin kokoonpanossa vain erityisestä syystä.*

(3 mom. kuten HE)

3 luku

Käräjäoikeudesta

2 §

(Kuten HE)

5 luku

Riita-asian vireillepano ja valmistelu

2, 5, 10 ja 13 §

(Kuten HE)

14 §

Jos 1 momentissa tarkoitetussa asiassa vastaaja

1) ei ole antanut pyydettyä vastausta,

2) ei ole esittänyt todennäköisiä syitä kanteen vastustamisen tueksi tai

3) ei ole esittänyt lainvoimaista tuomiota, juoksevaa velkakirjaa, vekseliä tai shekkiä, jota voidaan käyttää kuittaukseen, (poist.)

asia ratkaistaan valmistelua jatkamatta.

(3 mom. kuten HE)

15, 15 a—15 d ja 16 §

(Kuten HE)

Valmistelun tavoitteet ja sisältö

17 §

(Kuten HE)

18 §

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Huolehtiessaan 1 ja 2 momentissa säädetyistä velvollisuuksistaan tuomioistuimien voi käyttää puhelinta tai muuta soveltuvaa tiedonvälitystapaa. (Poist.)

Kirjallinen vastaus tai lausuma on annettava heti tiedoksi muille asianosaisille. (Uusi 4 mom.)

(5 mom. kuten HE:n 4 mom.)

20 §

(Kuten HE)

21 §

(1 ja 2 mom. kuten HE)

Tuomioistuimen tulee valvoa, ettei asiaan sekoiteta mitään siihen kuulumatonta ja ettei asiassa esitetä tarpeetonta todistelua.

22, 24 ja 27 a §
(Kuten HE)

6 luku

Riita-asian pääkäsittely

2 §

Pääkäsittelyssä asia käsitellään seuraavassa järjestyksessä:

1) istunnon alussa tuomioistuimen on lyhyesti *yhteenvedon avulla* selostettava, mihin asian valmistelussa on päädytty, sekä tiedusteltava, vastaavatko valmistelussa esitetyt vaatimukset edelleen asianosaisten kantaa;

2) asianosaisten on vuorollaan perusteltava kantaansa ja lausuttava vastapuolen perustelujen johdosta;

3) tuomioistuimen on otettava vastaan todistelu; sekä

4) asianosaisten on esitettävä loppulausuntonsa.

Asianosaisten kuulustelu todistelutarkoituksessa on toimitettava ennen kuin muuta suullista todistelua otetaan vastaan siitä kysymyksestä, jota kuulustelu koskee. Tuomioistuin voi määrätä, että tiettyä seikkaa koskeva todistelu otetaan vastaan ennen muuta todistelua.

Edellä 1 ja 2 momentissa säädetystä järjestyksestä saadaan kuitenkin tarvittaessa poiketa.

3 ja 4 §
(Kuten HE)

9 §

(1 mom. kuten HE)

Asianosainen ei saa asiassa, jossa sovinto on sallittu, pääkäsittelyssä vedota sellaiseen todisteseen, johon hän ei ole vedonnut valmistelussa, ellei voida olettaa, että hänen menettelynsä johtuu pätevästä syystä. *Uusi todiste voidaan kuitenkin ottaa vastaan, jos asianosaiset siihen suostuvat.*

8 luku

Hakemusasioiden käsittely

1—14 §
(Kuten HE)

22 luku

Käräjäoikeuden pöytäkirja

4 § (*Uusi*)

Suullisen valmistelun pöytäkirjaan on 3 §:ssä säädetyn lisäksi merkittävä:

1) esitetyt vaatimukset, väitteet, myöntämiset ja *vastustamiset*;

2) seikat, joihin asianosaiset perustavat vaatimuksensa ja *vastustamisensa*, sekä vastapuolen lausunto niistä;

3) ilmoitetut todisteet ja mitä kullakin todisteella halutaan näyttää toteen; sekä

4) muut pääkäsittelyn toimittamisen kannalta tarpeelliset seikat.

5 § (*Uusi*)

Pääkäsittelyn pöytäkirjaan on 3 §:ssä säädetyn lisäksi merkittävä asian käsittelyn kannalta tarpeelliset tiedot ja siinä on mainittava:

1) esitetyt vaatimukset, väitteet, myöntämiset ja *vastustamiset*,

2) seikat, joihin asianosainen perustaa vaatimuksensa ja *vastustamisensa* sekä vastapuolen lausunto niistä,

3) todistajat, asiantuntijat ja muut asiassa kuullut henkilöt sekä esitetyt muut todisteet.

11 §

Pöytäkirjasta, *tuomiosta, erikseen laaditusta päätöksestä* ja kertyneistä asiakirjoista muodostetaan asiakirjavihko.

13 §
(Kuten HE)

24 luku

Tuomioistuimen ratkaisu2, 3 ja 8 §
(Kuten HE)

9 § (Uusi)

Käräjäoikeuden tuomiot ja erillisiksi asiakirjoiksi laaditut päätökset arkistoidaan liittämällä ne asiakirjavihkoon.

25 luku

Muutoksenhaku käräjäoikeudesta hovioikeuteen

18 § (Uusi)

Käräjäoikeuden kansliaan toimitetut, hovioikeudelle osoitetut kirjelmät ja niihin liittyvät asiakirjat on käräjäoikeudesta viipymättä lähetettävä hovioikeuteen. Samalla on lähetettävä

asiaa koskeva asiakirjavihko ja äänitteet. *Käräjäoikeuden tuomiosta ja erilliseksi asiakirjaksi laaditusta päätöksestä lähetetään kuitenkin vain jäljennökset.*

26 luku

Valitusasian käsittelystä hovioikeudessa24 §
(Kuten HE)

(1 mom. kuten HE)

Asia, joka on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään tuomioistuimessa noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. *Kuitenkin 24 luvun 9 §:n 2 momentin ja 25 luvun 18 §:n 1 momentin säännöksiä sovelletaan 31.12.2002 jälkeen ratkaisuihin asioihin.*

(3 ja 4 mom. kuten HE)

2.**Laki****oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain 11 luvun 7 ja 8 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnistä rikosasioissa 11 päivänä heinäkuuta 1997 annetun lain (689/1997) 11 luvun 7 §:n 1 momentti ja 8 §:n 2 momentti seuraavasti:

11 luku

Tuomioistuimen ratkaisusta7 §
(Kuten HE)

8 § (Uusi)

Käräjäoikeuden tuomiot ja erillisiksi asiakirjoiksi laaditut päätökset arkistoidaan liittämällä ne asiakirjavihkoon.

(1 mom. kuten HE)

Asia, joka on tullut vireille ennen tämän lain voimaantuloa, käsitellään tuomioistuimessa noudattaen tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. *Kuitenkin 11 luvun*

8 §:n 2 momentin säännöstä sovelletaan
31.12.2002 jälkeen ratkaistuihin asioihin.

7.

Laki

käräjäoikeuslain 17 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 28 päivänä kesäkuuta 1993 annetun käräjäoikeuslain (581/1993) 17 §:n 1 momentti,
sellaisena kuin se on osaksi laissa 1326/1994, seuraavasti:

17 §

Laamanni voi määrätä:

1) virassa kaksi kuukautta olleen notaarin
käsittelemään ja ratkaisemaan käräjäoikeuden
kansliassa:

a) maakaaren (540/1995) 5 luvun 1 §:ssä tar-
koitettuja kirjaamisasioita;

b) hakemusasioita;

c) oikeudenkäymiskaaren 5 luvun 3 ja
14 §:ssä tarkoitettuja asioita; sekä

2) virassa neljä kuukautta olleen notaarin
tekemään saamista koskevassa yksinkertaisessa
riita-asiassa oikeudenkäymiskaaren 5 luvun

27 a §:ssä tarkoitettuja ratkaisuja sekä toimi-
maan käräjäoikeuden puheenjohtajana:

a) yhden tuomarin istunnossa hakemusasias-
sa;

b) yhden tuomarin istunnossa rikosasiassa ja
sakon muuntorangaistusasiassa, ei kuitenkaan
käsiteltäessä pakkokeinolain (450/1987) mukai-
sia vangitsemis- ja matkustuskieltoasioita; ja

c) saamista koskevassa yksinkertaisessa riita-
asiassa suullisessa valmistelussa ja yhden tuo-
marin pääkäsittelyssä.

Voimaantulosäännös
(Kuten HE)

Helsingissä 4 päivänä kesäkuuta 2002

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

pj.	Henrik Lax /r	Kari Myllyniemi /kesk
vpj.	Matti Vähänäkki /sd	Tero Rönni /sd
jäs.	Sulo Aittoniemi /alk	Mauri Salo /kesk
	Leena-Kaisa Harkimo /kok	Timo Seppälä /kok
	Erkki Kanerva /sd	Marja Tiura /kok
	Toimi Kankaanniemi /kd	Lasse Virén /kok
	Annika Lapintie /vas	Harry Wallin /sd.
	Paula Lehtomäki /kesk	

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Kaisa Vuorisalo.